

de voorbode is van een kletterenden regen, zoo ging het ook hier. Nauwelijks had de schare de kerk verlaten, of zij verdeelde zich in groepen, die om strijd de gewichtige mededeeling bespraken. Luchthartige lieden beweerden, dat dominee zich wel tienmaal bedenken zou, eer hij het beroep zou aannemen, en daarin hadden zij voorzeker gelijk. Maar toen zij er bijvoegden, dat hij hier in een welvarende stad was, waar hij op de handen gedragen werd, dat Z. een klein plaatsje was, waar het werken onder de fabrieksarbeiders nog veel zwaarder was dan op hun plaats, waar ieder opzien voor hem had en hem genegen was, toen rekenden zij gewis buiten den waard. Daar waren dan ook anderen, die wel naast elkaar gingen, maar in het eerst weinig spraken, doch daarna het vermoeden uitten, dat zij alles aan God moesten overlaten, die wel wist, wat voor hen en hun predikant het beste was. Zij begrepen, dat de stoffelijke overwegingen der lieden van zooveel, in geen geval gewicht in de schaal zouden leggen bij een man, die zoo weinig voor zichzelf vraagde, en zoo weinig om zichzelf dacht, maar zich door hogere beginselen liet leiden. Ja, er waren er zelfs, die beweerden, dat men het hem niet lastig maken moest met eigen overwegingen, daar men zich overtuigd mocht houden, dat dominee zelf zijn gemeente liefhad, en niet van haar scheiden zou, als hij niet overtuigd was, dat hij moest gaan.

Ook zelfs bij den kerkeraad waren de meeningen evenzeer verdeeld, doch eindelijk kreeg die van Japiks, den oudste der ouderlingen, den meesterknecht op de linnenweverij, de overhand, toen hij verklaarde, dat toch niemand voldaan zou zijn, zoo men zijn gedachten ten minste niet aan den dominee had bekend gemaakt, en men besloot dus, den volgenden avond naar de pastorie te gaan, om hem te zeggen, wat men dacht.

Nauwelijks had dan ook op den volgenden avond de klok haar zeven slagen doen hooren, of de bel van de pastorie weerklonk, en spoedig daarna zaten de heeren in het studeervertrek van den predikant.

De oude Japiks stond op en vraagde of hij een paar woorden spreken mocht. Nadat een goedkeurend hoofdknikken van Ds. Ort hem bemoedigd had, zeide hij:

„Dominee, ik ben geen redenaar, en ik heb mij dus ook niet verbonden om hier een rede tot u te houden. Ik wensch als eenvoudig man, namens den kerkeraad, een woord uit mijn hart, en uit dat van ons allen, tot uw hart te brengen. Wij hebben uw mededeeling van Zondag met droefheid gehoord; u begrijpt en u weet dat, zonder dat we het u zeggen, maar we meenden toch, en we kunnen haast niet anders, dan het u zeggen. God heeft innige banden tusschen u en onze gemeente gelegd, en die banden zijn door hetgeen gij de vorige week voor ons gedaan hebt, nog nauwer geworden, want we hebben toen nog veel sterker gevoeld, hoe ge ons liefhebt. Waar nu menschen trachten, die banden los te maken, doet dat pijn en wordt ons hart met angst vervuld; nog eens, wij zijn er van overtuigd, dat ge dit evenals als wij gevoelt. Wij weten echter, dat ook menschen zóó niet zouden handelen, indien God het niet wilde of toeliet, en wij weten ook, dat gij ons niet verlaten zult, dan alleen als het u duidelijk wordt, dat Hij het zoo wil. We kunnen ons onze gemeente, we kunnen ons uw kerkwijk, zonder u haast niet denken, maar, waar het ons voegt, dankbaar te zijn, dat God ons u gegeven heeft, daar moeten we het ook Hem overlaten, hoe lang we u houden mogen. Hij geve in Zijn goedheid, dat het nog lange jaren moge wezen, en we meenden het goed, u dit te mogen zeggen, maar u verder ook niet met verzoeken en overwegingen te moeten lastig vallen. 't Is een zaak tusschen God en uw eigen ziel en daarin mogen wij niet tusschenbeide komen. Onze God moge u leiden en wijsheid schenken, kon het zijn, om bij ons te blijven uw leven lang, moet het zijn, om van ons te scheiden, hoeveel smart het u en ons ook kosten moge!”

Hij stond op en reikte den dominee de hand en de overigen volgden zijn voorbeeld. Met een traan in het oog

drukte de predikant die stoere werkmanshanden, die voor evenveel en voor honderdmaal zoovele warme harten spraken. Het was hem een oogenblik moeilijk te spreken, doch na een kort stilzwijgen zeide hij:

„Broeders, ik dank u wel, en inzonderheid u, broeder Japiks. Ja, gij hebt mij recht begrepen. — Ik heb deze gemeente lief, en het gebeurde van de vorige week heeft dit niet minder gemaakt. Daarom zal ik deze zaak zeer ernstig overwegen, maar waar zij mij van de eene zijde dringt, dringt mijn God mij van de andere. Ik behoef u niet te zeggen, dat er geen stoffelijke redenen zijn, die mij de keuze lastig maken, maar ik gevoel mij verplicht, mij in dezen door mijn God te laten leiden, om Wiens voorlichting ik voortdurend vraag. Ook ik zou wenschen... maar neen, ik wensch Zijn wil te doen, en, hoe ook, Hij zal voor deze gemeente en ook voor mijn wijk zorgen, zoo gijlieden Hem uw zaak in handen geeft, want het is niet uw of mijn gemeente, niet uw of mijn wijk, maar 't is een deel van Zijn eigen wijngaard, en we moeten met dankbaarheid aanvaarden de plaats, die Hij ons aanwijst om te bearbeiten.”

Met een warmen handdruk scheidden de broeders, en de huishoudster geleidde hen naar beneden.

„k Vind 't goed, dat jullie gekomen zijt,” zeide zij zacht tot Japiks, „maar ik vrees, dat we hem toch missen moeten.”

Japiks keerde zich om met een gelaat, waarop de gedachten zijns harten duidelijk te lezen stonden, en zeide met nadruk op kalmen toon: „Ik weet het ook wel; zwijg gij stil!”

En de oude huishoudster zweeg, en sloeg, nadat zij met de hand langs haar oog geveegd had, de deur achter de bezoekers dicht.

(Wordt vervolgd.)

LETTEREN EN TAAL.

STIJLBLOEMEN.

1. Ik had de eer *zijn kennis te maken*, waar sommigen jaloersch van schenen.
2. Dit *poneren* van de *antithese reageert* zeer op de *publieke opinie*. (Nederlandsch (?) uit de 20e eeuw!)
3. Een *speciale attractie* voor onze *habitués* is de rijk *gedecoreerde* achterzaal. (Nederlandsch (?) als boven!)
4. Lang bewoonde hij den molen, doch nu hij van werkkring veranderde, verkocht hij *dien*.
5. Of *gouverneerende* vergaderingen beter zijn dan *adviseerende* weten we niet. Een *ambulant* hoofd kan soms noodig zijn.
(Zulk fraai *Nederlandsch*(?) moet ons onderwijs dienen.)
6. Ik kocht het voor een *goedkoop* prijs.
(Deze man koopt dus prijzen.)
7. Uit de auto geslingerd, en ernstig bezeerd, verleenden een paar fietsrijders de eerste hulp.
(De helpers waren dus bezeerd.)
8. 't Is hier een *kakelbont* dooreengeschreeuw, dat een rustig bezoeker wegdrijft.

A. J. H.

in den tijd, toen hij nog in haar midden verkeerde. Doch God had zijn gebed ook in dit opzicht verhoord, dat zijn academiëviend, Ds. P., en de gemeente te O. elkaar gevonden hadden, en met blijdschap en dank kon hij op zijn besluit terugzien. Dát juist maakte hem den aanvang zijner werkzaamheid te Z. gemakkelijk. Op verzoek van den heer Starrenborg had hij de leiding van de morgendienstoefening aan de fabriek op zich genomen. De werklieden, zoowel als de hogere beambten, bezochten deze trouw, ofschoon hij al spoedig begreep, dat vooral onder de laatsten onderscheiden lieden zich bevonden, die daar uit berekening kwamen, bevreesd als zij waren, dat de oude heer Starrenborg zich door zijn dochter, die den morgendienst geregeld bijwoonde, zou laten inlichten wie zich door verzuim kenmerkten. En toch, tot nog toe maakte de predikant het hun waarlijk niet lastig. Hij hield zich geheel aan hetgeen de heer Starrenborg zelf gewoon was, en waagde zich nog niet aan eenige toepassing op het persoonlijk leven of het bedrijf der werklieden, die hij nog niet genoeg kende; ook al verzuimde hij niet, hun elken morgen iets voor hun geestelijk welzijn uit te reiken.

Aanstands toonde de zoon van den fabrikant zich in zijn vijandige houding tegenover het Woord Gods; immers zelfs de eerbied, dien hij zijn vader verschuldigd was, bewoog hem niet, de samenkomsten bij te wonen. Dit voorbeeld werkte spoedig aanstekelijk ook op den onderdirecteur der fabriek, die zich eveneens door zijn wegblijven begon te kenmerken, ook al trachtte hij, door zich nu en dan te vertoonen, den schijn levend te houden, dat hij de overige malen door zijn zorg voor de fabriek verhinderd werd. De predikant gevoelde wel, dat de strijd tusschen hem en de beide heeren niet uitblijven kon, doch daar nog steeds de hoop bleef leven, dat de oude heer Starrenborg herstellen zou, wilde hij dien liever niet aanvaarden, vóór hij in dezen overleg zou gepleegd hebben met den grjsjaard, wiens raad hij hoogachtte.

Reeds meermalen had hij dezen bezocht, en bij elke volgende maal was het hem opgevallen, dat de krachten van den ouden man afnamen. Ook deze zelf ontveinsde zich niet zijn naderend einde, doch verklaarde telkens, als dit punt door hem aangeroerd werd, dat hij bereid was, heen te gaan.

„Het doet mij leed, mijn waarde broeder," zoo had hij eenmaal tot Ds. Ort gezegd, „dat ik hier niets zal mogen zien van den zegen, welken gij door Gods genade hier brengen zult, maar onze God weet, wat het best is voor u en mij, en het betaamt ons, ons met blijdschap te voegen naar Zijn wil. Ik wensch u nog slechts te herinneren, bij uw moeilijke taak, aan den raad, dien de Apostel aan de Korinthiërs gaf: „Zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere!" Want ik weet het wel, mijn broeder, dat gij nu reeds met tegenstand te worstelen hebt; laat het u een bewijs zijn, dat uw woorden indruk maken op de gewetens, en dat de duivel het de moeite waard acht, en het noodig vindt, de booze geesten tegen u wakker te maken, opdat ze u bestrijden. Houd dan goeden moed!"

Voorzeker, dat waren woorden van bemoediging en sterkte voor den betrekkelijk nog jeugdigen predikant, die hier voor vrij wat zwaarder taak stond, dan hij in O. te vervullen gehad had, en dag aan dag geduld en zelfberpking oefenen moest, uit hoofde van zijn te weinige bekendheid met den toestand zijner gemeenteleden. Niet altijd bedacht hij, dat hij slechts geroepen was om te zaaien, en het geheel, in kinderlijke onderworpenheid, aan zijn God overlaten moest om den wasdom te geven en vrucht op Zijn tijd en Zijn wijze. Daarom werkte nu en dan het gevoel van eenzaamheid en verlatenheid sterk op hem, waar hij zichzelf bewust was, dat hij den steun van den fabrikant weldra zou moeten missen.

(Wordt vervolgd.)

LETTEREN EN TAAL.

STIJLBLOEMEN.

1. (*Opschrift.*) „N. N. scheerder; in sigaren."
2. Met een stem, waarin medelijden, verontwaardiging en droefheid trilden, gaf hij dat antwoord. „(Wel een stem met trillingen!)"
3. Hij (Jozef) kreeg een veelkleurig kled. Zulk een moest wel de afgunst der *andere* broeders van Jozef opwekken.
4. Sommige dieren en planten dienen hoofdzakelijk om te eten. (Zij gaan dus „in dienst" voor den kost!)
5. Het best zal zijn de *oogen* hiervoor maar te sluiten, en dan naar wat beters uit te zien.
6. De dampende theeketel geurde door het vertrek.
7. Wij troffen in dat gezin een dronken man aan, die zweefde door den woonkelder. (*Uit een verslag.*)
8. Onze eer vordert, hiertegen een waardig getuigenis in te leggen. (Zeker van kool of snijboonen!)
9. Onze *gerenomimeerde* haring is weer in *enorme* *quantiteit* voorradig. (Winkeliers-Nederlandsch.)
10. Hij kende het klappen van de zweep te goed om zich op dat ijs te wagen.

A. J. H.

Wetenswaardigheden.

De bevolking der aarde.

De bevolking neemt in den laatsten tijd in elk tiental jaren in Europa toe met 8.7 %; in Azië met 6 %; in Afrika met 10 %; in Australië met 30 %; in Noord-Amerika met 20 %; in Zuid-Amerika met 15 %. Deze verschillen zijn natuurlijk het gevolg van de landverhuizing. Een Amerikaan, die uitgaat van de veronderstelling, dat op vruchtbaren grond 3000 menschen per vierkante mijl kunnen leven en in steppenlanden 700 menschen, komt tot de meening, dat onze aarde niet meer dan 6000 millioen bewoners kan tellen, en dat getal zal, vreesst hij, bij de tegenwoordige toeneming der bevolking, bereikt worden in het jaar 2072. Dan zou dus de aarde overbevolkt zijn, en we zouden moeten beginnen met landverhuizing naar de maan of naar Mars en Jupiter!

Wij deelen die vrees niet. In de eerste plaats is het getal van 3000 inwoners per vierkante mijl voor vruchtbaren grond veel te laag genomen. Ons land, dat zoo weinig vruchtbaar is, heeft een driemaal zoo dichte bevolking; ruim 9000 per vierkante mijl. En dat bij onze nog altijd eenigszins achterlijke manier van landbouw. Maar in de tweede plaats verwachten wij een tijd, dat de aarde „haar gewas" zal geven, en wie zal ons zeggen, hoe groot de bevolking is, die dan op aarde kan leven?

We moesten, hoe beperkt ook in ruimte, dat al toch even aanstippen, om de zaak *ieder* duidelijk te maken. Zien we nu wat wel de beste weg is.

Vooreerst ware goed, het vraagstuk der verbuiging van dat der V. S. te scheiden. Er blijft toch nog genoeg te behandelen.

Wat die verbuiging of vormverandering betreft, zij opgemerkt, dat ze weer saamhangt met een ander vraagstuk, dat van het *geslacht*. Dr. K. e. a. laten het tamelijk vrij, buigingsvorm en geslacht te verwaarloozen, en schrijven b.v.: „Ik zie *de grote tuin*,” enz. Nu dient erkend, dat de bepaling van het geslacht in de meeste gevallen willekeurig is, op geen vasten grond staat; 't geslacht zelf vaak onzeker is. Wie maakt uit, dat *kachel* vrouwelijk is en *drempel* mannelijk? Alleen het onzijdig geslacht *voelt* ons oor. Ik kan niet zeggen: *de schip*. In het wezen en de geschiedenis van het eigenlijk Nederlandsch wortelt het geslacht niet, en evenmin vele buigings-uitgangen als *den, mijnen*, enz. De oudere taal verwaarloost ze, of liever, doet er mee naar welgevallen, als met de spelling. Men schrijft *den* in den Ien naamval! Alleen de 2e naamval 's leeft in de spreektaal, maar dan voor mannelijk en vrouwelijk: *Vaders boek, moeders raad*. De levende, de *gesproken* taal in Noord-Nederland, kent eigenlijk geen *des, der* of *den* voor een zelfst. naamw., ook vroeger niet. Nooit heeft een Amsterdamsche joffer op de markt gezegd: „Eenen gulden voor *eene* moot *dezes* *vissches* geef ik niet.” Men doet en deed het hier anders af. Ieder zegt, dat thans in Nederland „het vet van *de* ketel is,” al weet hij ook, dat ketel hier is: „mann. enk. 4e naamv.” Heel ons buigingsstelsel is iets opgedrongens, in vreemden trant, niet naar de vrijheid onzer taal.

Hoe weinig die zich aan recht en regel stoort, blijkt trouwens telkens bij het geslacht. Een *kip* is doorgaans een vrouwelijk beest; toch zegt men: „*hij* loopt daar.” Een mijnheer zal wel een man wezen. Toch heet het: „*eene* meneer Jansen.”

Maar genoeg. Dit vraagstuk komt later wel, en zal ook wel in K.'s geest beslecht worden. Nu nog een woord over de hoofdzaak: de Vereenvoudiging.

(Slot volgt.)

A. J. H.

STIJLBLOEMEN.

1. In het *veerhuis* gebracht, wilden allen den geredde zien. (Deze laatsten waren dus in het *veerhuis* gebracht.)
2. Overal zag men *gepavoiseerde* wagens, wier inhebbers van allen kant *gesalueerd* werden. (Dat heet Nederlandsch!)
3. De *oorzaak* hiervan heeft verschillende *redenen*, die we liever niet opsommen.
4. Wij kunnen dit leveren *aan* den prijs van *f* 1.50.
5. Calvijn nam een standpunt in dat *eenzijdig* was. (Een eenzijdig punt!)
6. N. N. Zuiveraar van wandgedierten.
7. „Godes zegen en de gunst van vrienden, Zoo hopen wij den kost te vinden.” (Uithangbord.)
8. De vergaderingen worden gewoonlijk om 8 uur gehouden, behalve om 9 uur, als het op een Woensdag de eerste is; anders verspringt het op Donderdag. (??) (Uit een reglement.)
9. Na de *opening* van den *voorzitter* begonnen de werkzaamheden.

A. J. H.

VRAGENBUS.

A. J. v. H. te W. — „Ik eet goed, veel zelfs, alles smaakt mij, alleen ligt het soms wel eens wat zwaar in mijn maag,” schrijft gij en wilt daarvoor een middel hebben. Ziehier het beste recept: „Eet nooit te veel en houd op met eten, als het 't beste smaakt!” Dit is wel niet altijd gemakkelijk te doen, vooral als men gewend is, goed en veel te eten, maar het is toch in uw eigen belang het beste voorschrift, daar alle middelen, die de bezwaren, door chronische overloading van de maag ontstaan, moeten helpen uit den weg ruimen, op den duur de spijsverteringsorganen verzwakken en verslappen. Begint u eens met slechts drie maaltijden per dag te gebruiken en vooral 's avonds minder rijkelijk voedsel te nemen, daarentegen elken avond voor het te bed gaan een grooten appel, fijn gesneden, te eten en goed te kauwen, dan zullen uw talloze nerveuze bezwaren langzamerhand verdwijnen en nieuwe levenslust u gaan bezielen. Vooral niet te veel vleesch en eieren eten! U schrijft, dat u daardoor uw kwaal wilt bedwingen, maar dit gelukt niet; trouwens dit hebt u zelf reeds ingezien. Nog één raad: doet u elken dag twee maal 10 minuten lang diepe, langzame in- en uitademingen, voor het open raam staande.

L. P. J. te W. — Geforceerde *koud-waterkuren* zijn verderfelijc voor bloedarme menschen, voor zenuwzwakke menschen en voor longlijders of kandidaten voor longziekten. Dat u met het door elkaar innemen van *Ferrum phosphoricum*, *Makrobion* en *physiologisch zout*, *Natrum nitricum* en *Anticollamin* uw nerveuze bezwaren, als daar zijn angstgevoelens, duizelingen, lusteloosheid, enz. enz. evenmin als door de koud-waterkuur hebt kwijt kunnen raken, verwondert ons niet. U hebt immers „des Guten zu viel” gedaan en „al te veel is ongezond.” Houd dus met dat alles op, leef geregeld, wandel veel in de frische lucht, en ga eens een paar weken op reis. Dan komt gij meteen eens uit de drukke zaak, en dat alleen zal uw vermoeid, overspannen en door de verschillende geneesmethoden overprikkeld zenuwgestel goed doen.

A. L. B. te D. — *Karnemelk* kunt u gerust ongekoekt drinken, als gij een normale spijsvertering hebt. Natuurlijk moet zij versch zijn en mag niet bitter smaken. Lijdt u aan een zwakke maag, dan is het beter karnemelksoep te gebruiken; deze wordt bereid uit karnemelk en bloem van meel en moet zeer zorgvuldig gekookt worden, zoodat zich geen klompen vormen. Deze soep is zelfs als een uitstekend voedingsmiddel bij ernstige en langdurige maagziekten te roemen.

In tijden van *cholera* is het beter, geen ongekoekt water te drinken; ook de melk moet vóór het gebruik gekookt worden. Thee en koffie kunnen gerust gebruikt worden, daarentegen is het beter, ongekoekte vruchten en sla niet te eten. De hoofdzaak bij cholera-epidemieën is, de *grootste zindelijkheid* zoowel bij 't eten en drinken, als in de kleeding en in de woningen, in acht te nemen. Overdreven angst voor besmetting is onnoodig, daar besmetting door de lucht bij cholera niet voorkomt.

B. B. te A. — Welke bestanddeelen de zenuwdrank van Dr. Roland bevat, kunnen wij u niet aangeven, daar dit een geheimmiddel is. Welk homoeopathisch middel daarvoor in de plaats bij uw zenuwtoevallen zou genomen moeten worden, kunnen wij u zonder nauwkeurig onderzoek en nadere beschrijving der toevallen onmogelijk zeggen; wij raden u derhalve aan, u persoonlijk tot een homoeopathisch geneesheer te wenden.

samengestelde werktuigen, die hiervoor gebruikt worden; ze zijn bovendien zeer licht, daar ze anders den ballon zouden beletten in het opstijgen.

De hoogte, waartoe de ballon is opgestegen, berekent men uit den stand van den barometer. Hoe hooger de lucht is, des te ijler is zij, en dus des te lager de barometerstand. Bij een vlieger kan men de hoogte ook berekenen uit de lengte en uit de helling van het touw; men kan dan door vergelijking met den barometer vinden, hoe de verhouding is tusschen het dalen van den barometer en het toenemen der hoogte; daaruit kan men afleiden hoe op grooter hoogte de barometer daalt, en omgekeerd kan men dan uit den stand van den barometer de bereikte hoogte afleiden.

In de laatste jaren zijn verscheiden dergelijke proefnemingen gedaan met vliegers en onbemande ballons. Het zijn vooral de Amerikaansche professor Lawrence Rotch, de Duitscher Richard Assman en de Franschman Teisserenc de Bort, die deze middelen hebben gebruikt, om de lucht boven ons te leeren kennen. De proeven zijn gedaan in Europa en Amerika en zelfs in de binnenlanden van Afrika, en verschillende weerkundige observatoriums, (gelijk wij er immers een hebben te De Bilt bij Utrecht) houden zich met deze waarnemingen bezig. En daardoor kunnen we ons tegenwoordig reeds een tamelijk juist denkbeeld maken van den toestand van de luchtzee, die de gansche aarde, land en zee, omringt.

Willen we eens meereizen naar boven? In het begin bemerk je niet veel verandering, maar zijn we eenige honderden Meters geklommen, dan voel je toch al, dat het kouder wordt. Heel regelmatig gaat dat eerst niet; we treffen warme opstijgende luchtstroomen aan, en koude neerdalende, zoodat het ons soms gebeurt, dat een paar honderd Meter hooger, het warmer is dan beneden, terwijl we het kouder verwachtten. In deze lagen kun je geen staat maken op het weer; vandaag is het warm en morgen koud, vandaag stil en morgen minderig, vandaag droog en morgen nat. Maar langzamerhand bemerken we toch de regelmatige afneming van de warmte, en als we in onze streken op ongeveer 1800 M. hoogte gekomen zijn, dan vriest het. Gaan we hooger, dan wordt het nog voortdurend kouder.

Deze eerste beweeglijke luchtlaag gaat tot een hoogte van ongeveer 3500 M. Stijgen we hooger, dan vinden we, dat vrij plotseling de toestand anders geworden is. We zijn niet meer in de streek der veranderlijke winden en weters; hier is alles gelijkmatig. De wind is voortdurend West; de warmte neemt regelmatig af. Alleen in de benedenste lagen kun je 't nog merken, of je bijv. boven een groote wolk bent, die sterk door de zon wordt beschenen en verwarmd; maar verder de hoogte in daalt de temperatuur regelmatig. En niet weinig! Onze thermometer wijst ten slotte 92° C. beneden nul. De grootste koude, die ik ooit beneden op aarde heb waargenomen, was 20° C. beneden het vriespunt; dat was den 30sten December 1890, in onzen strengen winter, waar jij niet veel meer van afweet; je was nog te klein om je er veel om te bekommeren. Maar je weet nog wel, dat je moeder toen de bloemen niet van de ruiten kon stoken, en je den heelen dag niet uitkijken kon. Dit was echter nog niets in vergelijking met de koude daarboven.

Deze tweede luchtlaag, de regelmatige, is ongeveer 10000 M. dik. We zijn dus nu op een 14000 M. hoogte, twee en een half uur gaans. Zooals ik zei, is de wind hier voortdurend West; het waait tamelijk hard, en hoe hooger we komen, des te sterker is de wind; op 14000 M. hoogte stormt het voortdurend.

Maar nu komt er weer verandering van tooneel. Stijgen we nog hooger, dan legt zich eensklaps de storm; we krijgen nog wel geen windstilte, maar de kracht van den wind is toch soms geen vijfde deel van wat ze in de tweede laag was, en wat nog merkwaardiger is, de wind is hier weer veranderlijk, net als beneden op aarde. En de koude neemt niet meer toe. Het blijft 92° C. beneden nul, ook al stijgt je nog een uur of twee uur hooger. Eerst heeft men gemeend, dat het op zulk

een hoogte altijd zoo bleef, en daarom noemde men deze laag de isotherme, de altijd even warme. (of even koude.) Later is evenwel gebleken, dat op nog 10000 M. meer hoogte, dus op 25000 M. boven de aarde de warmtegraad veranderde, en wel niet nog meer naar beneden op den thermometer maar naar boven. Veel verschilt het niet; 't is daar nog geen temperatuur, om bij te puffen; we vinden hier op 25000 tot 30000 M. een koude van 80 tot 70 graden beneden het vriespunt. Maar het is toch merkwaardig, en tot dusver totaal onverklaarbaar, dat op deze hoogte de temperatuur weer toeneemt.

Wat ons ook treft, is dat de lucht hier geen druppel waterdamp meer bevat; ze is volkomen droog. Hier zijn we dus niet meer in den „dampkring;” we zijn verheven boven nevel en mist, boven sneeuw en regen.

En nu nog hooger? Ja, daar weten we niet van. Boven 30000 M. zijn onze ballons nog niet geweest. Ik moet hier dus wel afscheid van je nemen, en ik hoop, dat je van zulk een hoogte zonder duizeling beneden komt. Zes uren gaans de lucht in is geen kleinigheid; toch is onze luchtlaag waarschijnlijk wel 50 of 100 uren gaans dik; het laatste deel is echter zóó ijl, dat het haast geen lucht meer heeten kan. Misschien brengen volgende ballons wel eens bericht van nog grooter hoogte; ik hoop je dan mee te deelen, wat ze daar gevonden hebben.

Met hartelijke groete uit Wonderland,
Je vriend

A. L.

STIJLBLOEMEN.

1. Paulus *bekleedde* een afzonderlijke rol onder al de andere apostelen.
2. Elk van de eerste driehonderd intekenaars ontvangt een *fraai historisch tafereel* ten geschenke. (Hoe dat wel gaan zou?)
3. Een gebouw, dat op *zoo losse schroeven wordt opgetrokken*, moet vallen.
4. Eindelijk *viel* het hollende paard, en werd zoo tot *staan* gebracht.
5. Verdreven uit het Paradijs,
Bedreigd door nood en dood,
Gaf 'taardrijk, door den Heer vervloekt,
Met smart hun 't daaglijksch brood.
(*Het aardrijk wordt hier verdreven!*)
6. Onder landbouwberichten in de N. Rott. Ct.: „Een *haas* in de Hoeksche waard is een *witte raaf*.”
7. In een bericht over een avontuur van 'n valkenjager in Zuid-Limburg (ook uit de N. Rott. Ct.): „De arend zat op de hut. De jager schoot, maar schoot mis, en de *arend* koos het *hazenpad*.”
8. En uit een opstel: „Het beste *peilmiddel* om *pools-hoogte* te nemen van den opmarsch der arbeiders is . . enz.”

De laatste drie zond ons de heer A. S. te R. We hopen, dat vele lezers *dat goede voorbeeld zullen navolgen*. Den geachten inzender vriendelijk dank.

A. J. H.

V A R I A.

Een sterrekundige.

„Waarom er *twee* kometen zijn gekomen,”
Zei Jan, „terwijl toch één maar afspraak was?”
„Wel,” sprak vriend Gijs, „naardat ik heb vernomen,
Is heel zoo'n staartster niemendal dan gas.
Springt nu allicht de eerste eens uit elkaar,
Dan hijschen ze de-tweede, en 't is weer klaar!”

A. J. H.

de eigenaardigheid, dat er in schijnbaar gezond haar ronde kale plekken van verschillende grootte ontstaan. De huid der kale plekken ziet er geheel gezond uit, hoogstens wat witter dan de overige hoofdhuid. Zelden klagen de patiënten over hoofdpijn en slechten eetlust, meer over een soort prikkelen of jeuken en pijnlijkheid der haren bij aanraking. De kale plekken worden steeds grooter en de haren zitten zoo los, dat zij bij 't kammen of zelfs bij zacht er aan trekken in groote bossen uitvallen. De ziekte breidt zich over 't grootste gedeelte van 't hoofd uit, zoodat er ten slotte nog slechts hier en daar dichtbegroeide plaatsen overblijven, die aan het hoofd een eigenaardig, afstootend uiterlijk geven. Soms breidt zich het euvel ook op de wenkbrauwen en den baard uit, hoewel dit slechts bij uitzondering voorkomt. Het is nog niet met zekerheid vastgesteld, of de ziekte door stoornissen van bepaalde zenuwen of door de woeking van parasitaire spijtzwammen veroorzaakt wordt, hoewel men in den laatsten tijd meer neigt, de laatste oorzaak aan te nemen. Een zekere troost bestaat er voor de lijders aan deze „Area Celsi,” (zoo genaamd naar den arts Celsus, die haar het eerst beschreven heeft,) dat zij in vele gevallen te genezen is; soms heeft de genezing van zelf plaats, wat echter maanden lang, ja, jaren lang kan duren; in de meeste gevallen kunnen antiparasitaire uitwendige middelen, zooals *Lysololie*, *Perubalsenzalf*, *Znaveelsalf* den duur der ziekte helpen verkorten. Geregelde hoofdwasschingen zijn ook bij deze ziekte van groote waarde.

Grijs worden van het haar.

De kleur van het haar is in de eerste plaats aan een bepaalde in de haarpapil gevormde kleurstof, in de tweede plaats aan het terugwerpen van de zich in het haar brekende lichtstralen te danken; hieruit volgt, dat de kleurenveranderingen van het haar eenzijdig door gebrek aan kleurstof, anderzijds door het indringen van lucht in de haarschacht veroorzaakt worden. Het eerste is het geval bij plaatselijk grijs worden van 't haar, het laatste meestal bij 't grijs worden bij toenemenden ouderdom. In dit geval heffen de luchtblaasjes de doorzichtigheid van het haar op en zenden het opvallende licht terug, evenals b.v. matglas melkachtig schijnt te zijn, daar het witte licht in vele stralen gebroken wordt. Het is een onbetwistbaar feit, dat tengevolge van kommer, zorgen, angst of schrik in korten tijd (zelfs in één nacht) het hoofdhaar plotseling grijs kan worden. Dit eigenaardige verschijnsel kan slechts door een plotselinge verandering van den inhoud der haarschachten verklaard worden, waardoor de lucht in de schors van het haar indringt en zoodoende de grijze kleur teweeg brengt. Overigens komen er vele gevallen van vroegtijdig grijs worden van het haar voor, die op erfelijkheid berusten, zoodat men zelfs jonge personen kan aantreffen, die geheel wit hoofdhaar hebben.

De wetenschap is machteloos tegenover het grijs worden der haren. Er zijn geen middelen bekend, die het kunnen verhinderen of verbeteren. In zeker opzicht schijnen verjongingskuren, b.v. diëtkuren in het voorjaar, een verlangzamenden invloed op het grijs worden te kunnen uitoefenen; ook na voettoeren in den zomer, waardoor de stofwisseling zeer verlevendigd wordt, meent men een donkerder kleur van 't hoofdhaar waargenomen te hebben; over 't algemeen blijft dengene, die zijn grijze haren beslist wil verbergen, niets anders over, dan ze te verven, en ook dit middel is zeer omslachtig en tijdroovend, en, als loodhoudende haarverfmiddelen gebruikt worden, zóó gevaarlijk, dat wij ze den lezers van „Timotheüs” met ernst moeten ontraden, terwijl wij hen veel meer aanraden, — wat trouwens bij de meesten wel niet noodig zal zijn, daar zij zich nog in den benijdenswaardigen leeftijd der bloeiende jeugd bevinden, — hun grijze haren als een „sierlijke kroon” met eere te dragen en — te verdragen!

LETTEREN EN TAAL.

Gedenkdagen.

Den 28sten April a.s. zal het vijftig jaar geleden zijn, dat Mr. Isaac da Costa, de „Israëliet, die zijn Messias vond,” in Jezus ontsliep. 't Was op de Rozengracht te Amsterdam, op welke thans zijn beeltenis prijkt voor de Ned. Herv. Da Costaschool.

Da Costa was een in vele opzichten groot man, al was hij klein van gestalte. Op mijn boekenkast prijkt zijn borstbeeld naast dat van zijn leermeester Bilderdijk en van zijn vriend Groen van Prinsterer. Terecht — al was hij toch ook weder geheel zichzelf. Da Costa was een groot man in de „republiek der letteren.” Hij achtte echter dat niet het hoogste, maar het was zijn vurigst streven, door woord en dicht te strijden voor Jezus, den Messias, zijn Goël.

't Heeft hem aan smaad noch aan eer ontbroken, hem, die alleen reeds als dichter grooter was dan bijna een zijner tijdgenooten. De smaad is nu voorbij, de eer is gebleven. Toen vóór enkele jaren zijn honderdste geboortedag werd herdacht, kon Ds. Pierson terecht zeggen: „Da Costa herleeft weer.” Was ook hij een wijle bij sommigen onder de dwaze veroordeeling door de „nieuweren” geminacht, ook dat is reeds weer uit. Treurig, dat enkele Christenen aan die verguizing meededen, Da Costa verachtelijk een „rhetor” dorsten noemen. Dat komt van het meegaan met het ongelooft, ook in de letteren!

Maar het wordt reeds weer anders. De dichter, de strijder, de getuige, de profeet Da Costa blijft leven, en wij eeren hem als een groote in Israël.

De vrienden van een anderen letterkundige, van wijlen Multatuli, (Douwes Dekker,) maken zich op om dezen te herdenken, nu het 7 Mei a.s. ook 50 jaar zal geleden zijn, dat Multatuli's geruchtmakend werk, de „Max Havelaar,” verscheen. Aan die hulde doen wij niet mee.

Multatuli was een man van een vurig gemoed, van groote letterkundige gaven en bijzondere zeggingskracht. Ook hij had een doel, betering der maatschappij, vooral der Indische, die hij uit aanschouwing kende. Onbarmhartig geeselde hij, wat hij verkeerd vond, en er werd naar hem geluisterd ook, spijt zijn gebreken en eigenaardigheden. Maar bij alle gaven, ontbrak hem de hoogste, de kennis van Jezus. Hij was een beslist ongelooft, en 't is te vreezen, dat zijn veelgelezen boeken menig hart op de wegen des ongeloofts geleid hebben. A. J. H.

STILBLOEMEN.

1. Hij legde zich onder de schaduw neder. (Dus in den grond!)
2. In een proces, gevoerd over de onteigening van een stuk sloot, begon een advocaat zijn repliek op het pleidooi van zijn tegenpleiter aldus:

„Mijne heeren, we hebben in het pleidooi van mijn geachten collega eigenlijk meer gehoord over den gedaagde dan over zijn sloot. Maar als die sloot soms den heer N. tot pedestal dienen moet, dan kan ik tot geruststelling van de rechtbank verzekeren, dat er ook na de onteigening nog genoeg van die sloot overblijft, om er voor gedaagde een standbeeld van op te richten.”

3. Mag ik U, Burgemeester, thans uitnoodigen den voorzitterszetel in te nemen? Dat U dien langen tijd moge bekleeden tot heil van onze gemeente. (Alzoo een Burgemeester-stoffeeder!) Uit een onlangs gehouden toespraak.

A. J. H.

„O, die is springlevend!” antwoordde mr. Kegge op een toon, die te schertsend klonk om niet van minachting te getuigen. „Wat die man een haast heeft met de boeken, begrijp ik niet. Verbeeld u, hij was vóór achten al hier, om de boeken te halen.”

„Ja, die boeken spelen een heele rol in zijn leven; die acht hij, geloof ik, bij zichzelf alleen veilig. 't Is soms, of hij ze mij zelfs niet toevertrouwt. Overdreven dienstijver, anders niets! Maar . . . hebt gij ze hem niet gegeven?” vroegde Starrenborg, terwijl hij een blik over de tafel wierp.

„Nee, ik kon hem zelf dat pak toch niet medegeven. 'k Heb gezegd, dat ik ze hem zenden zou, zoodra wij bij de hand waren. 'k Wist niet, of u ze zelf bij deze gelegenheid misschien eens wildet inkijken.”

„Och . . . neen!” sprak Starrenborg. „Die zullen natuurlijk in orde zijn en hij kan er ons alles van vertellen. Rond-uit gesproken, mijn hoofd staat er niet naar.”

„Hum!” kuchte Kegge, als ware hij dankbaar doch niet voldaan.

„En wat meendet gij, dat we het eerst te doen hebben?” vroegde Starrenborg, toen zijn adviseur zwijgen bleef.

„Nu, ik geloof, dat het best ware, zoo wij zelf terstond de politie kennis geven van de zaak; treuzelen daarmede kon den schijn van achteloosheid, zoo niet erger, op ons laden.”

„Maar gelooft gij dan werkelijk, dat er schuld, dat er opzet in het spel is?”

„Dat gelooft ieder, mijnheer Starrenborg, en ons aller goede naam eischt, dat wij om een onderzoek vragen. Voorts moeten de verzekeringsmaatschappijen op de hoogte gebracht worden. Zie, ik had nu gedacht, als de onder-directeur heden eens naar de stad ging, om deze zaken in orde te brengen, dat ligt, dunkt mij, op zijn weg. Bij het gerechtelijk onderzoek zal men vooral met u en mij raadplegen, en daarom wenschte ik wel wat op de hoogte te zijn met den stand van zaken. Als wij dien heden eens opnemen; 't zou toch wat te vreemd figuur maken, als we de bewijzen moesten geven, alles aan Jansen overgelaten te hebben en zelf van niets te weten.”

„Hum! . . . Maar zal Jansen er niet een blijk van wantrouwen in zien, als we dat zonder hem doen?”

„Wel, dat is bij wijlen uw geachten vader gedurig geschied. U hebt toch te allen tijde het recht . . .”

„O zeker, maar tot heden maakte ik er nooit gebruik van.”

„Dat is toch — vergeef mij, mijnheer! — niet goed! Door eigen oogen zien versterkt het vertrouwen in anderen en behoedt voor teleurstelling,” merkte mr. Kegge bescheiden op.

„Ge hebt gelijk, mr. Kegge, ik kan mij in uw plan dan ook wel vereenigen,” hernam Starrenborg.

„Hebt u den sleutel van de brandkast?”

„Nee, dien heeft Jansen.”

„Goed! Laat hem dien behouden, totdat wij dien noodig hebben! Mij dunkt, 't was het wijst, dat we naar de fabriek gingen en dat u Jansen van uw voornemen onderrechtet.”

Weinige oogenblikken later bevonden beide heeren zich op weg, en straks waren ze op het terrein van de fabriek aangekomen, waar de onder-directeur druk bezig was den werklieden bevelen te geven tot het bergen van het geredde in het behouden gedeelte van de fabriek en in het woonhuis, voor zoover dit niet door den brand verwoest was. Dwars door de rookende puinhoopen en het nog smeulende vuur baanden Starrenborg en Kegge zich een weg tot Jansen, en nadat zij zich van zijn welstand verzekerd hadden, deelde Starrenborg hem het resultaat van hun overleg mede. Zeer tot hun bevreemding nam de onder-directeur de mededeeling kalm op; alleen vroegde hij, wie dan het toezicht op de werklieden houden zou.

„Dat kan ik doen,” antwoordde de patroon, „terwijl mr. Kegge zich op de hoogte van den stand van zaken stelt, en als het noodig is, kan hij mij tot zich roepen. De arbeid is, geloof ik, zoo goed verdeeld.”

De vriendelijke toon, waarop de patroon sprak, stelde Jansen gerust. Terloops merkte hij nog op, dat hij de brandkast in de woning had laten brengen, in een kamer, die afgesloten was. Toen Starrenborg ook dit, zonder eenig verder vragen, goedkeurde, nam hij kalm afscheid, om zich te kleeden en zoo mogelijk nog den eersten trein naar de stad te kunnen halen. Nadat Starrenborg de noodige aanwijzingen aan de werklieden gegeven had, keerde hij met zijn gastheer naar diens woning terug.

(Wordt vervolgd.)

STIJLBLOEMEN.

1. Door de straat gerend, werd het paard eindelijk tot staan gebracht.

2. Hij verkeerde blijkbaar in een *strijdig* gevoelen.

3. Zoo werd de boom, door den grijsaard geplant, tot een *onuitputtelijken* zegen voor zijn *latere* nakomelingen.

4. In dit gevoelen *gaat* m. i. de groote denker *mank*.

5. De tweede spreker overhandigde hem namens de gemeente een orgel en sciopicon met toebehooren.

(Courantenbericht.)

6. In de raadszitting van Zaterdag kwam dan eindelijk de beerput ter tafel. Prof. X. acht den beerput een terugtred, een gevaarlijken terugtred zelfs. Vast staat dit wel, dat de beerput geen ideale inrichting is.

(Courantenbericht.)

7. Slechts uw oogen kunnen u overtuigen wat wij in deze afdeeling aanbieden, slechts uw verstand kan het verwerken, dat hier maanden lang, voortdurend op alles lettend, met vak-kennis volgend, alles nauwkeurig beproevend, noodig was, om zoo iets volledigs aan te bieden, in tegenstelling van vroeger gebrachte modes, op nieuws zinnend, het betere gevend, gaan wij onzen eigen weg en bieden een enorm assortiment, wat nieuw en mooi gebracht kan worden! Prat op deze manier, gaan wij dagelijks verder en verder en leggen om de grootheid en de uitbreiding onzer stoffen een groenenden krans voor de toekomst, helpen het belang van het algemeen en verheugen ons met wat gewrocht is.

(Advertentie, onlangs in verschillende bladen geplaatst.)

8. De ooievaar is het teeken van den *wederkeer* der *naderende* lente.

9. De kokende waterketel ruischte gezellig door het vertrek. (!)

A. J. H.

V A R I A.

Verheven.

Een deftig man
Is oome Jan.

Als hij des Zondagsmorgens wil ter kerk,
Zoo spreekt hij: „Ga, o zoon, aanzie het zwerk;
Bevroedt ge dan dat regenzwangre wolken,
Zich heffend uit des afgronds kolken,
Op 't aardrijk straks in stralen nederslaan,
Zoo lang mij 't regenscherm! 't Verzelle ons op de baan
Ten tempel, en moog bij het huiswaarts keeren
't Geweld der schepping van ons weren!”

„Een deftig man is oome Jan;”

Dat mag gezeld.

Och, had hij maar een grein natuurlijkheid!

A. J. H.

Verloren lief komt niet weerom,
Wiedie-wiedie-bom!
Mijn verlaten harte treurt er om,
Wiedie-wiedie-bom!
Het roept, het schreit: kom, o kom,
Wiedie-wiedie-bom!
Mijn liefde leed, mijn liefde klom,
Wiedie-wiedie-bom!

Denk nu niet, dat dit fraais uitzondering is. Alleen wordt de wanklank misschien nog bij anderen van de „generatie" overtroffen door onverstaanbaarheid. Een der meest gewilde „nieuwen" is de heer Boutens. Hooren wij zijn vertaling van een Grieksch treurspeldicht:

En toen dan ook als noodweer tegen schellen
Storm, ziener anderen, der heerschren bitter fellen
Maatregel prees,
Artemis oorzaak wees
Dat der Atreiden schepten met doffen
slag de aarde troffen,
Niet te weerhouden traan in oog weer rees, —
Toen hief te spreken der Koon'gen oudre.

Terecht teekende iemand onlangs hierbij aan:

Het komt ons voor, dat deze regels wartaal zijn, waarvan wij geen enkelen regel begrijpen. Onverstaanbaarheid is toch geen voorwaarde voor het schoone.

Ik meen hiermee te kunnen volstaan. Begeert iemand meer voorbeelden, ze zijn er in overvloed.

Wat uw vraag omtrent de „Vereenvoudiging" betreft, zoo zij opgemerkt, dat spellinghervorming in alle talen aan de orde is, of reeds kort geleden is geweest. Zweden en Duitschland hebben al jaren hun vereenvoudigde spelling, en ook in Frankrijk is men dien weg opgegaan. In Amerika heeft president Roosevelt indertijd de vereenvoudigde spelling in het Engelsch voor officiële stukken bevolen. (In Engeland, waar men op vele punten zeer vasthoudend is, wil men nog van geen verandering hooren.) Wij, Nederlanders, doen dus niets bijzonders als we de spelling wat wijzigen, teneer wij het kan strekken om de eenheid van taal tusschen de leden van onzen stam in heel de wereld te bewaren. Twee dingen dienen echter wel opgemerkt.

Vooreerst is, gelijk u reeds meer in dit blad hebt kunnen lezen, vereenvoudiging van de spelling iets anders dan vereenvoudiging of wijziging van de taal. Of ik *koop* met één of met twee *o's* zal schrijven, is een geheel andere vraag dan die, of het „aan den man" of „aan de man" zal zijn, al gaat het in beide gevallen slechts om één letter. Men kan vóór het een en tegen het ander zijn.

En voorts kan het ingeen geval goed zijn, iedereen maar te laten schrijven zooals hij goed vindt, wanneer het maar te begrijpen is. Dat leidt tot niets.

Ik hoop althans eenigszins uw opmerkingen te hebben beantwoord, ook tot nut van anderen.

Met vriendelijken groet,

A. J. HOOGENBIRK.

STIJLBLOEMEN.

Hedendaagsch Nederlandsch overgenomen uit een onzer groote Dagbladen.

1. „Bewonderenswaardig, die *sublieme expressie* van *elementaire kracht*, van *ongecultiveerd ras* — zuiver voelen . . ."

Uit de rede, onlangs gehouden voor den Vrij-Lib. Bond: „Het zal een heele toer zijn, onze zittende leden staande te houden."

BRIEVEN UIT WONDERLAND.

Beste Vriend!

En mensch kan niet kiezen waar hij wonen wil, en dat is maar goed ook, want in ons onverstand zouden we misschien heel dwaas kiezen. Veel beter is het tevreden te zijn met de beschikking van Hem, die „de plaats bestemd heeft van ieders woning, den kring, waarin hij werken moet," — zooals het in een gezangvers luidt.

Ik maak deze opmerking, omdat ik zoo bij me zelf zei, dat een dorpeling toch zooveel meer van Wonderland te zien krijgt dan een stedeling, en je weet, dat ik al vele jaren stedeling ben. Maar twee dingen heb ik daarbij tegen me zelf gezegd: in de eerste plaats, dat een stedeling heel wat gelegenheid heeft om de vrije natuur, Wonderland, te genieten en te bestudeeren, en in de tweede plaats, dat menig dorpeling van de schoonheid van Wonderland niets ziet of verneemt. Ik wandelde eens met een veeboer in een bosschige landstreek, en ik maakte hem opmerzaam op de schoone uitzichten. Maar de man begreep me niet eens. Was hiër nu het land mooi? Er konden immers geen koeien grazen!

Ik wou maar zeggen, dat je niet alleen in Wonderland moet zijn, maar dat je ook de oogen moet opendoen. Zoo moet je bijvoorbeeld op een zonnigen dag eens een enkele bij gadeslaan. Heel moeilijk is dat niet; er vliegen wel honderden bijen misschien om je heen, maar als je acht geeft op een, dan volg je ze wel. Wees maar niet bang, dat ze je steken zullen; bijen steken alleen om zichzelf of hun woning te verdedigen; als je ze dus niet in handen neemt en niet bij den korf komt, dan heb je niet het minste gevaar.

Ik stond te kijken bij een bloeiende haagdoorn, een van mijn prettigste vrienden. Vind je ook niet? Reeds heel vroeg in 't voorjaar geeft hij zijn groene spruiten, flink en recht groeien ze uit met sierlijke blaadjes, en in Mei bloeit hij mild en rijk met fraaie bloempjes van krachtigen en opwekkenden geur. Ik stond dan bij mijn haagdoorn en luisterde naar het zoemen van de insecten. Daar lette ik op een bij, die het kopje in een bloem stak, na een poosje in een tweede en in een derde. Eindelijk scheen ze er genoeg van te hebben; ze vloog weg. Ik volgde haar. Daar schitterde een gouden regen met zijn vele bloemen tegen het donkergroen, doch mijn bij vloog hem voorbij, evenzeer als de geurige sering. Ze kwam echter voorbij een anderen haagdoorn en ging nog even binnen, om van een paar bloempjes honig te zoeken. En zoo ging het naar den korf.

Op één tocht bezocht mijn bij niets anders dan haagdoorns; alle andere bloeiende en geurige bloemen waren haar onverschillig. Een andere bij komt op één tocht alleen op gouden regens, een derde op sering. Ja, je hebt onder de bijen wel eens van die wispelturige lui, die 't nergens lang kunnen uithouden en zich niet kunnen houden aan hetzelfde werk, maar dat zijn uitzonderingen; de meeste bijen bezoeken op één tocht maar één soort van bloemen, en dikwijls gebeurt het, dat een bij zich den ganschen dag bezighoudt met dezelfde soort bloemen. Dat is geen voorliefde voor die bloem, want morgen bezoekt ze misschien een andere; 't is alleen de merkwaardigheid, dat bijen zich bij één bloem houden. En dat is van het grootste belang voor de bloem.

Ik denk niet, dat de bij weet, welken grooten dienst zij de bloem bewijst; me dunkt, dat haar denkvermogen niet groot is, en dat het haar alleen te doen is om den honig. Maar onze groote Schepper en Onderhouder aller dingen heeft de bijtjes den drang gegeven in het kleine hart, om op één tocht maar één soort van bloem te bezoeken, en daardoor bereikt Hij Zijn doel, n.l. dat de bloemen krachtige en ferme zaden kunnen voortbrengen. Bloemen en bijen helpen elkaar zonder dat ze 't weten. De bijen hebben de bloemen noodig voor hun levensonderhoud en de bloemen hebben de bijen noodig voor de voortplanting.